

2. De Procureur-Generaal kan daartoe de tussenkomst van de President inroepen.
3. Ingeval de in lid 2 vermelde tussenkomst wordt ingeroepen, doet de President de door de Procureur-Generaal gedane vordering, na ontvangst daarvan, onverwijld aan De Nationale Assemblée toekomen.

Artikel 3

De vordering als bedoeld in artikel 2 lid 1 bevat een korte feitelijke omschrijving van het misdrijf dan wel de misdrijven, waarvan de betreffende politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager wordt verdacht alsmede de wettelijke of verdragsrechtelijke bepalingen, waarbij of krachtens welke dat misdrijf dan wel die misdrijven strafbaar is/zijn gesteld.

Artikel 4

1. Op iedere vordering tot het in staat van beschuldiging stellen van een politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager wordt binnen negentig dagen na de indiening daarvan een eindbesluit genomen.
2. Wanneer de aanklacht aanleiding geeft tot een onderzoek buiten de Republiek Suriname kan deze termijn door De Nationale Assemblée, tot honderd vijftig dagen verlengd worden.

3. Het verlopen van de termijnen zoals aangegeven in de leden 1 en 2, zonder dat binnen die termijnen een beslissing is genomen, dient als een afwijzing van de vordering te worden aangemerkt.

Artikel 5

De Nationale Assemblée treedt niet in de beoordeling van de gegrondheid van het aanmerken van de betreffende politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager als verdachte in de zin van artikel 19 van het Wetboek van Strafvordering, doch beoordeelt uitsluitend of zijn of haar vervolging in politiek bestuurlijk opzicht in het algemeen belang moet worden geacht.

Artikel 6

De Voorzitter van De Nationale Assemblée geeft van de vordering onverwijld nadat zij bij hem is ingediend, kennis aan de betrokken politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager.

Artikel 7

De Nationale Assemblée overweegt in vergadering bijeen of de vordering, zoals bedoeld in de artikelen 2 en 3 voor onmiddellijke beslissing vatbaar is dan wel een nader onderzoek nodig is.

Artikel 8

1. Indien De Nationale Assemblée besluit tot het instellen van een nader onderzoek, stelt zij de stukken in handen van een Commissie van Onderzoek door haar daartoe aan te wijzen.

2. De Nationale Assemblée stelt in het geval genoemd in lid 1 de betreffende politieke ambtsdrager of de gewezen politieke ambtsdrager in de gelegenheid om te worden gehoord.
3. In geval ingevolge lid 1 van dit artikel een Commissie van Onderzoek is benoemd geschiedt het horen van de politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager door die Commissie.
Is een dergelijke Commissie niet benoemd dan wijst De Nationale Assemblée een Commissie aan die met het horen als voormeld wordt belast en stelt zij daartoe aan die Commissie de stukken ter beschikking.
4. De Commissie in lid 1 van dit artikel bedoeld, doet de betreffende politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager per deurwaardersexploit oproepen overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voor het uitbrengen van exploiten, zulks op een termijn van veertien dagen.
5. Indien de betreffende politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager aan de oproeping als bedoeld in lid 4 geen gehoor geeft zonder dat daarvoor enige deugdelijke rechtsgrond bestaat, zulks ter uitsluitende beoordeling van De Nationale Assemblée, is zij van haar hoorplicht als in dat lid bedoeld, geheel ontslagen.

Artikel 9

Zodra de Commissie van Onderzoek de vordering genoegzaam toegelicht acht, brengt zij over de daarbij aangevoerde feiten verslag uit aan De Nationale Assemblée.

Artikel 10

De Nationale Assemblée beraadslaagt en besluit omtrent de vordering tot het in staat van beschuldiging stellen van de betreffende politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager in een vergadering overeenkomstig artikel 83 leden 1 en 2 van de Grondwet en overeenkomstig de procedure voor beraadslaging en het nemen van besluiten neergelegd in haar Reglement van Orde.

Artikel 11

1. Genoegzame gronden tot het al dan niet in staat van beschuldiging stellen vindende, besluit De Nationale Assemblée het verzoek van de Procureur-Generaal al dan niet in te willigen.
2. Van dit besluit wordt onverwijld aan de President mededeling gedaan door toezending van een afschrift daarvan.
3. Onmiddellijk na het besluit van De Nationale Assmblée om de politieke ambtsdrager in staat van beschuldiging te stellen als bedoeld in de artikelen 2 en 3 is geschied, is de betrokken politieke ambtsdrager die in functie is, onverminderd hetgeen bepaald is in artikel 68 van de Grondwet, van rechtswege in zijn functie geschorst totdat, hetzij het Openbaar Ministerie van verdere vervolging heeft afgezien hetzij hij door de rechter buiten vervolging is gesteld, dan wel voor de feiten ter zake waarvoor hij vervolgd wordt in hoogste instantie is vrijgesproken.

Artikel 12

Indien De Nationale Assemblée als gevolg van overmacht niet kan beraadslagen en besluiten worden de ingediende en in behandeling zijnde vorderingen van de Procureur-Generaal ingevolge de artikelen 2 en 3 opgeschort tot het moment dat de overmachtsituatie is beëindigd.

Artikel 13

1. Deze wet kan worden aangehaald als: Wet In Staat van Beschuldigingstelling Politieke Ambtsdragers.
2. Zij wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
3. Zij treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
4. De Minister van Justitie en Politie is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de 18e oktober 2001.

R.R.VENETIAAN.

Uitgegeven te Paramaribo, de 25 ste oktober 2001.
De Minister van Binnenlandse Zaken,

U.JOELLA – SEWNUNDUN.

**WET van 18 oktober 2001 ter uitvoering van artikel 140 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B.1987 no.116, zoals gewijzigd bij S.B.1992 no.38)
(Wet In Staat van Beschuldigingstelling Politieke Ambtsdragers).**

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemeen

Ingevolge artikel 140 van de Grondwet staan politieke ambtsdragers, terecht voor het Hof van Justitie terzake van misdrijven gepleegd in hun betrekking.

In beginsel behoort elke persoon terecht te staan voor de door de wet in het algemeen terzake aangewezen rechterlijke instantie, zoals uitdrukkelijk vastgelegd in artikel 11 van de Grondwet.

Dat zou medebrengen, dat welke politieke ambtsdrager dan ook terecht zou moeten staan voor de Kantonrechter, zoals aangegeven in de Wet op de Inrichting en Samenstelling van de Rechterlijke Macht en het Wetboek van Strafvordering.

Voormelde grondwettelijke bepaling heeft tot strekking aan burgers een grondrecht toe te kennen, welke haar reden vindt in het feit, dat voorkomen moet worden dat speciale rechterlijke instanties uit politieke opportuniteit door een toevallig aanwezige politieke overheid worden ingesteld om zogenaamde politieke delicten te berechten, doch in feite het doel hebben het behoud van de regeermacht van een bepaalde groep te handhaven en daarbij niet gehinderd te worden door een rechter, die, zoals artikel 10 van de Grondwet voorschrijft, onpartijdig en onafhankelijk is.

De afwijking van artikel 11 van de Grondwet in de bepaling van artikel 140 daarvan heeft betrekking op een zeer bijzondere situatie, namelijk deze, dat het niet gaat om de aard van het gepleegde misdrijf, maar om de hoogheid van het ambt dat de pleger van het misdrijf bekleedt of bekleedde binnen het kader van de institutionalisering van de macht en het gezag van de overheid binnen de inrichting en organisatie van de staat.

Die hoogheid immers bepaalt mede de aanvaarding en de effectiviteit van het aan dat ambt verbonden gezag door de gemeenschap.

Dat betekent echter, dat het slechts kan gaan om ambtsdragers die deel uitmaken van de hoogste posities van Staatsmacht en voorts dat het alleen kan gaan om misdrijven, waarbij misbruik is gemaakt van het betreffende ambt of van de betreffende positie in de uitoefening daarvan binnen de toedeling van de Staatsmacht, inclusief misdrijven krachtens het internationaal recht, aangezien ware het anders, te kort zou worden gedaan aan de gelijkheid van de burgers in het algemeen, zoals uitdrukkelijk voorgeschreven in artikel 8 van de Grondwet.

Het voorgaande betekent echter ook, dat de rol die De Nationale Assemblée is toebedeeld niet is die van beoordelende instantie met betrekking tot de vraag of er zuiver strafrechtelijk gezien redenen zijn tot vervolging, want dat moet ingevolge artikel 145 van de Grondwet bij het Openbaar Ministerie blijven, maar dat De Nationale Assemblée slechts te beoordelen heeft of een strafrechtelijke vervolging van een zittende politieke ambtsdrager het politieke spectrum ernstig zal verstoren met alle negatieve gevolgen van dien voor het effectief besturen van de maatschappij, dan wel indien het een gewezen politieke ambtsdrager betreft niettemin de maatschappelijke rust ondergraven kan worden.

Een beoordeling of de betreffende politieke ambtsdrager zich werkelijk aan de feiten, waarvan hij verdacht wordt heeft schuldig gemaakt, moet uiteindelijk aan de rechter blijven, mede gelet op het reeds aangehaalde artikel 10 van de Grondwet.

II. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Gelet op het in het algemeen gedeelte gestelde is het nodig aan te geven om welke politieke ambtsdragers het exact gaat.

Aard en doel van het bepaalde in artikel 140 van de Grondwet brengen met zich, dat het alleen maar kan gaan, enerzijds om de hoogste regionen van de Executieve, die politieke macht uitoefent en anderzijds om degenen, die als vertegenwoordigers van de gemeenschap de lijnen waarlangs die uitoefening zich beweegt, uitzetten.

Artikel 2

In de uitoefening van de Staatsmacht en de politieke consequenties daarvan, vervult de Regering een essentiële rol.

De Procureur-Generaal kan het dan ook, gelet op de omstandigheden van het geval, geraden achten de Regering te betrekken bij zijn vordering tot het in staat van beschuldiging stellen van een politieke ambtsdrager, zulks in het bijzonder indien het een lid van de Regering betreft en zij zich dus ook zal moeten beraden of alsdan diens aftreden geraden zal zijn.

Ook kan het geraden zijn dat de Regering gelet op haar verantwoordingsplicht tegenover De Nationale Assemblée, zich dient voor te bereiden op de behandeling van de vordering van de Procureur-Generaal en het kan dan geboden zijn dat zij door hem van tevoren daarvan op de hoogte wordt gebracht.

Teneinde echter te voorkomen, dat de Procureur-Generaal verweten zou kunnen worden zich in politieke sferen te begeven kwam het juist voor zijn positie terzake dan ook bij wet te regelen.

Artikel 3

De strekking van deze bepaling is vooreerst aan De Nationale Assemblée de gelegenheid te bieden om zich een oordeel te vormen over de vraag of het in deze inderdaad een misdrijf betreft in de uitoefening van zijn ambt door de politieke ambtsdrager gepleegd. Het oordeel van De Nationale Assemblée daaromtrent is beslissend, omdat het in deze een bijzondere voorwaarde voor vervolging betreft, welke vervulling expliciet aan De Nationale Assemblée is opgedragen en dan kan het mitsdien nimmer zo zijn, dat als De Nationale Assemblée beslist, dat het geen misdrijf in de uitoefening van het ambt betreft, naderhand of het Openbaar Ministerie of de Rechter anders oordeelt en daarop toch de vervolging afstuit, omdat er dan geen in staat van beschuldigingstelling is.

Voorts is de strekking van deze bepaling om, mede in verband met het bepaalde in artikel 6, de politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager de gelegenheid te bieden zich terzake voor te bereiden, indien en voorzover hij gehoord zou worden als aangegeven in artikel 8.

De verdragsrechtelijke bepalingen, waarop dit artikel het oog heeft, zullen onder meer betreffen het strafbaar stellen van misdrijven bij of krachtens het internationaal recht, waarbij gewezen kan worden op de artikelen 2 en 3 van de Inter-American Convention to prevent and punish torture.

Artikel 4

In verband met het bepaalde in artikel 156 van het Wetboek van Strafvordering, inhoudende dat indien het Openbaar Ministerie van oordeel is dat er deugdelijke gronden voor vervolging zijn, het daartoe zo spoedig mogelijk overgaat, is het geboden dat er termijnen worden gesteld binnen welke De Nationale Assemblée dient te beslissen op een bij haar gedane vordering tot het in staat van beschuldiging stellen van de betreffende politieke ambtsdrager. Uiteraard heeft ook de politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager er recht op om zo spoedig mogelijk te weten of hij al dan niet vervolgd zal worden, zulks uit een oogpunt van rechtszekerheid voor de burger, dat één van de fundamentele beginselen van onze rechtsorde is.

Om die reden is ook in het derde lid bepaald, dat indien niet binnen de gestelde termijnen is beslist, de vordering geacht wordt te zijn afgewezen.

Artikel 5

Voor de grond van het in dat artikel bepaalde, zij vooreerst verwezen naar het sub I gestelde.

Voorts moet er uitdrukkelijk op worden gewezen, dat het Openbaar Ministerie krachtens artikel 145 van de Grondwet de enige overheidsinstantie is, die kan besluiten tot vervolging van een persoon en dat dus De Nationale Assemblée nimmer geroepen kan zijn tot het geven van een oordeel of er voldoende gronden voor vervolging aanwezig zijn, noch ook zelf het initiatief daartoe kan nemen zonder actie zijdens het Openbaar Ministerie tot het in staat van beschuldiging stellen van een politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager over te gaan.

Artikel 8

Het in dit artikel bepaalde heeft tot doel het aan een ieder, dus ook aan een politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager toekomende recht op "hoor en wederhoor" te waarborgen. De Commissies in dit artikel genoemd zullen bestaan uit leden van De Nationale Assemblée.

Artikel 10

Er is geen reden voor wat de besluitvorming door De Nationale Assemblée betreft af te wijken van de procedure neergelegd in de Grondwet en in haar Regelement van Orde.

Artikel 11

De Nationale Assemblée kan of besluiten de politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager die het betreft, in staat van beschuldiging te stellen of zulks niet te doen. Een van de redenen om dat niet te doen is als zij van oordeel is, dat het geen misdrijf betreft, dat door de betreffende politieke ambtsdrager of gewezen politieke ambtsdrager in de uitoefening van zijn of haar ambt is gepleegd en dus een in staat van beschuldigingstelling als bedoeld in artikel 140 van de Grondwet niet is vereist, doch slechts de algemene eisen voor strafvervolgung, zoals neergelegd in het Wetboek van Strafvordering gelden. Zoals reeds bij de toelating op artikel 3 is opgemerkt, is het oordeel van De Nationale Assemblée terzake beslissend en verder zij verwezen naar hetgeen aldaar nader is opgemerkt.

Het is duidelijk, dat indien een politieke ambtsdrager in staat van beschuldiging wordt gesteld, het uitermate onwenselijk zou zijn dat hij of zij zijn of haar ambt blijft uitoefenen, aangezien zoals in sub I bereids is opgemerkt, het gaat om de hoogheid van het betreffende ambt en voor het daaraan verbonden gezag, kan niet aanvaard worden, dat het bekleed wordt door een persoon, die strafrechtelijk wordt vervolgd.

Leidt de vervolging uiteindelijk niet tot een veroordeling, dan is het niet meer dan billijk, dat de schorsing van de betrokkene alsdan onmiddellijk wordt opgeheven.

Het vermoeden van onschuld, zoals neergelegd in artikel 8 lid 2 van de American Convention on Human Rights dient dan te prevaleren.

Artikel 12

Het belang van handhaving van de rechtsorde middels strafvervolgung is zo groot, dat die strafvervolgung niet mag worden verhinderd doordat De Nationale Assemblée als gevolg van buiten haar schuld ontstane omstandigheden niet in staat is om haar taak te verrichten.

Zodra de overmachtssituatie als in die bepaling bedoeld is geëindigd, is de stuiting van de termijnen als in artikel 4 leden 1 en 2 vermeld opgeheven en nemen zij een aanvang of gaat de resterende tijd, die er nog was, in al naar gelang het geval is.

Paramaribo, 30 augustus 2001.

R.R.VENETIAAN.